

The background features a blurred laboratory setting with several glass test tubes. One test tube in the foreground on the right is tilted and contains a vibrant red liquid. The overall color palette is a cool, monochromatic blue, which serves as a backdrop for the white text.

VZTAHY Z POHLEDU VÝVOJOVÉ
PSYCHOLOGIE
TEORIE ATTACHMENTU

Citová vazba (attachment)

- připoutání, přimknutí, citová vazba, citové pouto či přilnutí, attachment
- hypotetický konstrukt vyjadřující „trvalé emoční pouto, charakterizované potřebou vyhledávat a udržovat blízkost s určitou osobou, zejména v podmínkách stresu
- **klíčová osoba** bývá vnímána jako moudřejší a silnější a nedá se jednoduše nahradit jinou
- biologická funkce vazby: ochrana, její zformování je jedním z předpokladů přežití a zdravého vývoje jedince
- jak efektivní je ochrana a emoční podpora, závisí od kvality vazbových interakcí potažmo citové vazby (Bowlby, J. 1982)

Typy citových vazeb

*Kategorie
organizovaných
způsobů zvládnání v
situacích emocionální
zátěže*

Jistá citová vazba

Vyhýbavá citová vazba

Nejistá citová vazba odmítavá
(ambivalentní)

Dezorganizovaná citová vazba

Charakteristika jisté vazby

- 1. Schopnost separace od rodiče**
- 2. Hledání podpory rodiče, v případě nejistoty, strachu**
- 3. Návrat rodiče je provázen pozitivními emocemi**
- 4. Preference rodiče před cizími osobami**

JAKO DÍTĚ

- 1. Dlouhodobé důvěrné vztahy**
- 2. Sklon ke zdravému sebevědomí**
- 3. Sdílení pocitů s přáteli a partnerem přináší příjemné pocity**
- 4. Vyhledávání sociální podpory**

JAKO DOSPĚLÝ

Důsledky narušení vazby a možné souvislosti s rozvojem PCHE

- nejistá citová vazba představuje určitá rizika a zvýšenou možnost selháváním
- pojí se s méně efektivní emocionální regulací, nižší sociální adaptací a s psychickými poruchami
- hospitalizmus - u dětí s dlouhodobou zkušeností institucionální péče shodné specifické projevy chování a prožívání jako důsledky absence či narušení vazby

Důsledky narušení vazby a možné souvislosti s rozvojem PCHE

- dítě vulnerabilní vůči psychopatologickým vlivům
- poruchové a agresivní chování (Lyons-Ruth ,1996)
- chybí **konzistentní strategie zvládnání zátěže**(Greenberg, M. T., Speltz M. L., De Klyen,M. 1993)
- významné vztahy vyhýbavého typu citové vazby a dezorganizace s delikvencí a zneužíváním drog v adolescenci (Greenberg, M. T. 1999)
- neexistují specifické přímé vztahy mezi určitým raným typem citové vazby a určitou diagnózou (tj. diferencované vývojové trajektorie)
- nejistá citová vazba je důležitým, ale nespecifickým rizikovým faktorem pro některé formy psychopatologie (srov. Greenberg, M. T. 1999; Zeanah, C. H., Scheeringa, M. N., Heller, W. B., Smykes, S. S., Trapani, J. 2004)

Následky raných traumatických událostí (dle Pöthe, P. 2010)

- poruchy paměti (amnésie jako vytěsnění negativních emocí spojených se vzpomínkou na situaci)
- závislostní vztah na idealizovaných, odštěpených částech objektu (který je zdrojem traumatizace)
- zaplavení emocemi
- agrese při setkání s traumatickou vzpomínkou (rizikové odehrávání emočních konfliktů)
- sociální izolace
- strach ze separace
- nerozvinutí schopnosti mentalizace - schopnost vžívat se do duševního stavu sebe i druhých lidí, odvíjí se od schopnosti reflektovat vlastní emoční a kognitivní procesy (Fonagy et al . , 1998 in Pöthe, P. 2001)
 - podmiňuje vznik morálního cítění, snižuje motivaci ke kriminálnímu chování a inhibuje agresivní chování
 - úzce souvisí se schopností porozumět významu vlastního chování i chování druhých lidí, zobecnit své zkušenosti a anticipovat následky svého chování (Pöthe, P. 2001)